

G eandewei

KERKBLAD

Jaargang 31 - nummer 2
vrijdag 26 januari 2024
editie Dokkum e.o.

'Presentatie van Christus in de tempel', Giovanni Volpato, 1700 - 1799

Protestantse
Kerk

Plakboekplaatje

Gebouwen leven

Hiele troch it Wurd

Vraaggesprek met
ambassadeur András Kocsis

Column André en Letty van der Meer

Afgelopen jaren zijn we steeds meer samen kerkelijke dingen gaan doen. Het begon met samen spreken op een christelijke camping, samen deelnemen aan de organisatie van Kidskoor Spetters en samen Geloven in Franeker oprichten. En nu samen een column schrijven. Als dat geen onderlinge spanningen oplevert.. :-). Net zoals kerst en de kerkgang soms spanningen kunnen geven.

Samen kerst vieren: voor ons gezin met vier kinderen is het vaak een uitdagende tijd, waarin Andre als opbouwwerker veel op pad is en Letty de dagen gevuld weet met patiëntenzorg in de huisartsenpraktijk waar zij werkt. Waar we eerder de feestdagen minutieus probeerden te verdelen tussen (schoon)familie en kerkbezoek, zijn we de laatste jaren meer gericht op relaties onderling, als basis van kerk-zijn. Onze puberdochters (11 en 13) staan niet te springen om op kerstochtend opgedoft in een kerkbank te zitten, terwijl we soms tegelijkertijd de handen vol hebben aan ons jongere zoon (6) en dochter (5). De kerstgedachte is dan ver te zoeken. Afgelopen eerste kerstdag zaten we niet in een traditionele kerkdienst, maar nodigden we een bevriend gezin uit om 'thuis-kerk' te vieren. Het voelt soms wat houtje touwtje aan. De thuisviering bestond uit zingen, een kerstquiz, bijbel-lezen en het bekijken van een video. De video ging over kerstmis en Jezus; een levende kerststal werd opgevoerd. De regisseur had echter besloten dat het originele kerstverhaal niet 'kerst' genoeg was, wat resulteerde in een bonte voorstelling met lekker eten, glitters, en uiteindelijk werd zelfs het kindje Jezus vervangen door de kerstman...

Samen met onze vrienden en de puberdochters sloten we af met een gebed. We vonden de thuisviering prachtig, maar ze riep ook vragen op. Hadden we hier goed aan gedaan? Was dit de juiste manier om kerst te vieren? Bleef de boodschap hangen? 's Avonds na het kerstdiner bij (schoon)vader speelden onze kinderen de sketch nog eens na op hun eigenwijze manier. Maria vond Jozef via Tinder, ze reden naar Bethlehem in een Ferrari en de wijzen brachten cadeaus zoals iPads. Maar uiteindelijk besloten ze het verhaal met: 'Kerst gaat natuurlijk om de geboorte van Jezus.' En zo is het.

*André en Letty van der Meer
wonen in Franeker met hun vier kinderen*

Meditatie Plakboekplaatje

'Toen de tijd was aangebroken dat ze zich overeenkomstig de wet van Mozes rein moesten laten verklaren, brachten ze hem naar Jeruzalem om hem aan de Heer aan te bieden.'

Lucas 2:21, lees verder t/m 39

door ds. Sijbrand Alblas

Op de foto ziet u mij met mijn vrouw, mijn vader en onze zoon Ijsbrand. De foto is genomen bij de doop van onze oudste. Hij zit in zijn plakboek. Het is nu acht jaar geleden. Een uniek moment. Maar vlak voor de dienst waren we als ouders helemaal niet bezig met hoe bijzonder dat moment is. We maakten ons namelijk druk over de vraag of Ijsbrand wel stil zou zijn tijdens de doop. Wie van ons loopt met hem de kerk uit als hij alles bij elkaar schreeuwt? Is alles wel geregeld voor de visite die na de doop wil blijven lunchen? Het was een hele organisatie.

Zo stel ik me voor dat Jozef en Maria ook zorgen hadden rond het opdragen van Jezus. Veertig dagen na de bevalling gingen ze naar de tempel om hun zoon toe te wijden aan God. Maria mocht tot die tijd niet deelnemen aan het openbare leven. Jezus zal waarschijnlijk nog niet eerder zo'n drukke plek hebben bezocht. Zouden zijn ouders zich ook hebben afgevraagd of hij alle prikkels wel aan kon? Ze zijn vast vermoeid geweest na die intensieve start. Toch doen ze hun plicht en gaan met Jezus naar de tempel.

En nu ontstaat hier ook een fotomoment. Eigenlijk jammer dat niemand in die tijd een camera bij zich had. Want dit is nou echt zo'n plakboekmoment. In de tempel lopen ze de oude Simeon en Anna tegen het lijf. Simeon pakt het kind vast, krijgt de Geest, en roept uit: 'Dit is het kind dat het licht zal brengen aan de volken!' Dan kom de oude Anna erbij staan. Al vierentachtig jaar is ze weduwe. Zij bevestigt wat Simeon vertelde. We lezen dat Jozef en Maria zich verwonderen over wat er gezegd wordt.

Beeld van kerk-zijn

Ik vind het een prachtig beeld van hoe verschillende generaties elkaar aanvullen. Voor mij is het ook een beeld van kerk-zijn. De oude Simeon en Anna zorgen ervoor dat het opdragen van Jezus een dag wordt met een gouden randje. Zij ontvangen de Geest. Daardoor beseffen ze op dat moment hoe bijzonder het kind is dat Jozef en Maria meedragen. Dit ene kind dat hoop en licht brengt!

Dat ouderen je soms iets speciaals mee kunnen geven herken ik zelf ook. Als jonge dominee word ik dikwijls geïnspireerd door de gesprekken met oudere gemeenteleden. Zij geven mij een ander perspectief mee op de dingen van het leven. Vaak zijn ze meer in staat om het leven vanuit rust en stilte te ervaren. Dat terwijl ik zelf mee moet in de vaart der volkeren.

En in het jeugdwerk doe ik weer nieuwe hoop op. Jongeren geven mij veel energie. Het is heel boeiend om te horen hoe zij in het leven staan. Zij dragen een belofte met zich mee. En ik hoor regelmatig van jongeren dat ze behoefte hebben aan contact met ouderen. Gewoon iemand met levenservaring waar je mee kunt sparren. Mensen die je kunnen helpen op je pad. Die tijd en echte aandacht voor je hebben.

Als mensen van verschillende generaties nemen we allemaal iets mee dat de ander nodig heeft. We zijn aan elkaar gegeven. Ik hoop dan ook dat we elkaar dit nieuwe jaar dan ook verrijken met wat wij te bieden hebben!

*ds. Sijbrand Alblas is predikant van de
Protestantse Gemeente te Drachten*

Leesrooster

Week 5, 28 januari t/m 3 februari

zondag	Psalm 111
maandag	Maleachi 3:13-18
dinsdag	Maleachi 3:19-24
woensdag	Psalm 18:1-25
donderdag	Psalm 18:26-51
vrijdag	Leviticus 12:1-8
zaterdag	Marcus 1:21-28

Week 6, 4 t/m 10 februari

zondag	Marcus 1:29-38
maandag	Psalm 31
dinsdag	Leviticus 13:1-11
woensdag	Leviticus 13:12-23
donderdag	Leviticus 13:24-37
vrijdag	Leviticus 13:38-46
zaterdag	Psalm 32

Persoonlijk Mienskip

Mienskip is een belangrijk begrip in het sociale en kerkelijke leven. De Mienskip is ook de naam van het nieuwe kerkgebouw in Feanwâlden en Feanwâldsterwâl. Een artikel schrijven over kerkgebouwen is misschien wel het slechtste idee waarmee je een nieuw jaar kunt beginnen. U mag het artikel daarom gerust terzijde leggen.

door ds. Herman F. de Vries

Gebouwen leven

Het is duidelijk dat gebouwen niet slechts van hout en steen zijn, maar emoties herbergen die tot uiting komen. Zoals je thuis kunt komen in het huis van ouders of vrienden, zo voel je je ook thuis in dat kerkgebouw waarin je je veilig voelt en gezien. In elk kerkgebouw wordt gebeden en dus is in elk kerkgebouw de Heilige Geest aanwezig. Dat voel je. Of je voelt het niet. Maar dat heeft dan niet zozeer met de Heilige Geest te maken, maar met de mens die op dat moment of op die plek niet ontvankelijk is voor Gods openbaring.

Gebouwen sluiten

Het ene na het andere kerkgebouw sluit in Fryslân. Onlangs maakte ik het mee in Feanwâldsterwâl. We hebben bij het afscheid van de Swettetsjerke nadruk willen leggen op het vuur dat nooit zal doven. Je kunt de deur wel achter je dicht trekken, maar de Geest kunnen wij niet doven. Het goede is van eeuwigheidswaarde en blijft bestaan. Uiterlijk kan het lichaam sterven, maar innerlijk worden onze zielen bewaard.

Lichaam van Christus

Een belangrijk gegeven, en daar zullen we het wel over eens zijn, is dat de kerk het Lichaam van Christus is. Paulus licht dit toe in zijn brieven. De kerk is dan niet het gebouw, maar de leden, de mensen, vormen de kerk. De Geest gaat wel in hout en stenen zitten. Als je een lege kerk binnentreedt, kan de sfeer van het gebouw je ontroeren. Dat is de Geest. Maar de Geest woont ook in mensen. Dode stenen en levende stenen. Mensen raken vervuld van de Geest, of wren Die af. Mensen maken de kerk of breken die af. Een lichaam dat innerlijk verdeeld is, wordt ziek en kan sterven. Ook dat is een Bijbels Woord. Als het volk verdeeld is, trekt God Zich terug. Strijd en pijn zijn dan het gevolg. Als het volk zich verootmoedigt en weer samen bidt, komt de Geest terug. Het klinkt heel simpel, maar dat is het ook.

Terzijde: het is tevens de ervaring van Israël in deze tijd. Ook Israël is volk van God. Innerlijk politiek verdeeld, waardoor God Zich terugtrok. In de huidige strijd wordt samen opgetrokken en voert men de geestelijke strijd met God als Leidsman. Het beeld is van toepassing op een gemeente die verdeeld raakt. Verdeeldheid kan vele oorzaken hebben, maar kerkgebouwen zijn in ieder geval een oorzaak.

De Mienskip

Voor nogal wat geldt is De Mienskip in Feanwâlden verbouwd. Na wat heen en weer ge-

'Het is verheugend om te mogen zien hoe de gemeente van Feanwâlden en Feanwâldsterwâl waardig afscheid heeft kunnen nemen van de Swettetsjerke' Foto: Romke Hoekstra CC BY-SA 4.0

praat werd de kerkenraad biddend geleid tot het besluit om voorlopig bijna alle kerkdiensten in De Mienskip te houden. De Mienskip ziet er niet uit als een kerk, maar is wel kerk. Er wordt immers gebeden en Gods zegen klinkt. Uit bovenstaande vloeit voort dat een kerkgebouw kerk wordt door wat de mensen er van maken of niet van wensen te maken.

Soms verzetten mensen zich tegen een gebouw. Mensen die een eeuwenoude kerk met idem orgel slechts mooi vinden voor de Kerstnacht en voor een huwelijks- of rouwdienst en verder links laten liggen. Andere mensen die een modern multifunctioneel gebouw negeren omdat het geen toren heeft en geen traditioneel orgel. God kan willen wat Hij wil, maar de menselijke weigering, weerzin en onzin houdt God op afstand. Het is verheugend om te mogen zien hoe de gemeente van Feanwâlden en Feanwâldsterwâl waardig afscheid heeft kunnen nemen van de Swettetsjerke en het goede daarvan heeft behouden en dit goede nu omarmt in De Mienskip. Kerkbezoek neemt toe.

Een gebouw kan functioneel blijken te zijn als het om gemeentegroei gaat. Elke gemeente heeft te maken met de mogelijkheden of met de beperkingen die financiën, pastoraat of gebouwen veroorzaken. Mensen vormen samen het Lichaam van Christus, maar middelen en gebouwen kunnen stimuleren of ook tegenwerken. Denkt een ge-

meente in mogelijkheden en ziet de gemeente hoe de Geest aanvaardt wil worden in nieuwe tijden in haar midden? Of staat verdeeldheid en eigenwijsheid Gods wil en liefde in de weg? In sommige landen en in bepaalde omstandigheden is een gemeente al blij met een schuur, boom of grot. Elia vond God in een grot. Geen wonder dat God niet gevonden wil worden waar Zijn kinderen elkaar niet meer vasthouden. Dat heeft met Gods oordeel en vermaningen te maken. Maar van die begrippen wil de gelovige mens allang niet meer horen.

Vruchtbare sacramentsbediening

Het woord *mienskip* gebruiken mensen te pas en onpas. *Mienskip* zijn is vaak nog niet meer dan een wens. Ik wil de gemeente van Feanwâlden en Feanwâldsterwâl bedanken dat ik in een *mienskip* mag bidden waar Gods Geest wordt toegelaten, omdat mensen zelf een stap terug kunnen doen. Nee, geen toren, geen orgel, geen banken, geen eeuwenoude tradities, maar wel vrede, liefde, onbelemmerde Woordverkondiging en ontroering vanwege de zegen. Hartelijke *mienskip* en vruchtbare sacramentsbediening. Verdeeldheid buitengesloten. Eenheid gevonden. Geen woorden maar daden.

ds. Herman F. de Vries uit Ternaard is predikant in de Protestantse Gemeenten van Feanwâlden en Feanwâldsterwâl en van Ljussens en Moarre en redactielid van Geandewei

Byldspraak - Willem Wilstra

Stjoerboard

De fiskers fan WAD en GAT út 'e Bildthoeke hiene in swier berop. Dêr en fierder by de kust lâns rjochting Súdersee binne se yn 1736 begûn mei hjerringfiskerij. Rapporten fan 1920 reppe ek al, dat de fiskerij by de kust lâns minder wurdt en de oanlis fan 'e Ofslútdyk joech de genedeklap.

Anno no wurde Hollandse Nieuwe en de Maatjesharing yn it foarjier befiske yn 'e Noardlike Noardsee tusken Skotlân en Noarwegen. By't simmer lûke sy fierder nei it suden, de Noardsee yn. Dit soarte hjerrings wurde dan ferwurke yn de rikkerijen. Dan binne it bokkings of brado's. Se wurde ek yn 't soer ynlein of ferwurke ta bakbokking.

In sprekward út 'e hjerringhannel: *'Haring in het land, dokter aan de kant'*. Hoe't sa'n fiskje ek optsjinne wurdt, it is in fitaminebom, Omega 3. Goed fet!

Yn Jezus syn tiid waard op 'e mar fan Galilea ek al fiske op dit soarte: sardines. In slachje lytser as de hjerring. Yn Johannes 21 stiet in moai 'fiskferhaal' dat my persoanlik bot oanspriek. It grut part fan Jezus syn learlingen wiene fan hûs út ek fisker. Op in dei sei Simon Petrus tsjin harren: 'Ik gean te fiskjen'. Sy seinen tsjin him: 'Wy geane mei'. Dy nacht fongen se neat en gongen nei de kant. Dêr stie Jezus en frege yn fers 5: 'Jimme hawwe tink wol wat fisk?' It antwurd wie 'nee'. Hy sei tsjin harren: 'Smyt it net út oan 'e rjochterkant fan it boat, dan sille jimme fange'.

It fiskje op 'e foto is in saneamde fleanende fisk. Wol famylje fan de hjerring (sardines). It koe barre as wy lâns de kusten fan Portugal en Spanje fearen en de weagen oer dek en lûken spielden, dat nachts wolris fan dizze fiskjes oan dek leine. Op in moarn, doe't ik myn kontrôlerûntsje oer it dek makke, lei dit bistke oan stjoerboard yn de warring.

Geandewei Kerkblad voor de Protestantse Kerk in Fryslân

Hoofdredacteur:

Arjen Bakker
Romptastrjitte 15
9036 PK Menaam
T. (0518) 750 276
E. redactie@geandewei.nl

Advertenties en familieberichten

Media advies Theo Wijbenga
T. (06) 51426179
(bereikbaar van 8:30 - 13:00 u.)
E. advies@theowijbenga.nl
W. theowijbenga.nl

Kopij algemeen deel:

uiterlijk 15 dagen voor verschijnen
naar redactie@geandewei.nl

Vormgeving, druk, post- en digitale abonnementen:

Dekker Creatieve Media en Druk,
E: administratie@geandewei.nl

*Niet voor opgave en opzeggen
abonnementen, u vindt de contact-
persoon hiervoor bij de berichten
van uw eigen gemeente*

www.geandewei.nl

Oer de kânsel fan Kimswert (5, slot) Hiele troch it Wurd

In tige bysûndere kânsel is te finen yn de Laurentiustsjerke fan Kimswert, in doarpke tichteby de havenstêd Harns. Dy houten preekstoel út it jier 1695 hat fiif panelen en op elts paneel is in bibelsk ferhaal ôfbylde. Dizze kear it fyfte en lêste paneel

troch Tonko Ufkes

It fyfte paneel op 'e kânsel fan Kimswert byldet in ferhaal ôf út it Nije Testamint út Handelingen 3 en 4. Dêr wurdt ferteld dat de apostels Petrus en Johannes foar it middeisgebed nei de timpel geane en stean bliuwe by in kreupele bidler.

Alle dagen wurdt dizze bidler troch syn maten nei de timpelpoarte brocht; dus eltse dei sûnder ophâlden wurdt hy brocht en grif ek wer ophelle.

It is hast in ferhaal ynflechte yn in ferhaal; de trouwe help fan net fierder beneamde kameraten, troch echte wiere freonen dy't op 'e eftergrûn bliuwe.

Op it paneel sjocht de kreupele bidler nei beide apostels links fan him en op dat stuit seit Petrus neffens it ferhaal: "sjoch ús ris oan." Dernei komt it ferfolch wer't Petrus de opdracht jout: "Yn 'e namme fan Jezus Kristus de Nazoreeër, gean oerein en rin mar."

Petrus kriget him by de hân en fuortendaliks komt der krêft yn de fuotten en ankels fan de lamme man. Dy hân is wichtich, mar it giet om it wurd; it Wurd "yn de namme fan". Dat is rjochte oan de bidler en giet faaks fierder; it is bedoeld foar alle lamme minsken yn in ferlamme wrâld.

Nei 't de bidler better wurden is folget in tspraak fan Petrus en tûzenen minsken bekeare harren en hja geane ek stean en begjinne in nij libben.

It ferhaal op dit fyfte paneel giet oer de krêft fan it Wurd, lykas alle fiif panelen winliken geane oer de krêft fan it Wurd, it Wurd mei in haadletter.

Op dit fyfte paneel binne de bidler mei Petrus en Johannes ôfbylde, mar foaral ek de timpel, of noch better, it is net de timpel fan Salomo yn it fiere Jerusalem, want it gebou liket op in tsjerke: de tsjerke fan Kimswert.

Op dit fyfte paneel hat de timpel krekt deselde draaide kolommen as de kânsel fan Kimswert, de kânsel wer 't it Wurd fan de Hear klinkt.

Hulp bij het vinden van de samenhang tussen de panelen gaf Reindert Graaff, de foto's zijn gemaakt door Jan Bos, de vertaling in het Fries is van Cor Hofstra

'Petrus opgaende na den tempel met Joannes geneest eenen kreupel geboorn'

Diversen

Connect-jongerenavond op 26 januari: 'Gods Naam belijden'

Op vrijdagavond 26 januari is er weer een interkerkelijke jongerenavond (doelgroep 16-36 jaar) van Connect in CGK Andreas in Broeksterwâld. Jan Post komt spreken over 'Gods Naam belijden'. De avond begint om 19.45, inloop vanaf 19.30 uur, de toegang is vrij.

Cabaretier Rob Favier komt naar De Kruisweg in Damwâld

Cabaretier Rob Favier komt op zaterdag 3 februari naar De Kruisweg in Damwâld, op uitnodiging van de evangelisatiecommissie van de Protestantse Gemeente te Damwâld. De voorstelling begint om 20.00 uur, om 19.30 gaan de deuren open. De toegang is gratis, er is een collecte bij de uitgang. Rob Favier, opgeleid als theoloog, heeft een geheel eigen manier van optreden. Een mengeling van liedjes en verhalen, altijd met humor, maar ook altijd met diepe inhoud: het zoeken naar datgene wat echt waardevol is, vanuit het Grote Nieuws van God.

Elfstedenconcert mannenkoor op 24 februari in Bolsward

Op zaterdag 24 februari geeft het Groot Mannenkoor Noord-Nederland onder leiding van Martin Mans een concert in de Martinikerk in Bolsward, waarbij Fryslân en de Elfsteden centraal staan. Het mannenkoor van 97 deelnemers brengt geestelijke liederen ten gehore, nummers uit hun populaire repertoire en ook veel Friese liedjes en volksmelodieën. Aan het orgel zit Hugo van der Meij en ook de dirigent Martin Mans neemt plaats op de orgelbank. Bovendien brengen ze vierhandig op de piano een spectaculair werk ten gehore. Het concert begint om 15.00 uur in de kerk aan Groot Kerkhof 26. Een kaartje kost 15 euro, kinderen t/m 1 jaar zijn gratis. Op vertoon van dit artikel krijgen lezers van Geandewei 4 euro korting, max. 4 personen per bon. Voor online bestellingen via martinmans.nl geldt de code: Geandewei242

Kerken in Hongarije

'Niet alleen geloof behouden, ook identiteit'

'Niet alleen geloof behouden, ook identiteit': deze zinssnede gebruikte de Hongaarse premier Viktor Orbán onlangs bij de heropening van een complex van de Hervormde Kerk in Boedapest. Het was heropgebouwd na een verwoestende brand die het complex, met daarin onder meer een seminarie voor de opleiding van Hongaarse predikanten, tot de grond had vernield. Hoe staat het met de kerken in Hongarije? Daarover een vraaggesprek met dr. András Kocsis, ambassadeur van Hongarije, op één van de laatste dagen dat hij in Den Haag dienst deed.

door Maurice C.J. Wielenga

Meneer Kocsis, uw premier Viktor Orbán beschouwt zich als verdediger van christelijke waarden in Europa. Wat verstaat u daaronder?

„De heer Orbán en zijn regering beschouwen het christelijk geloof als erg belangrijk, omdat dit in de bloedvaten van de Hongaren zit, en ook in onze cultuur en tradities. We willen de christelijke identiteit zoals wij die ervaren, verdedigen met élan. De Hongaarse kerken worden door de Hongaarse worden gesubsidieerd en ook de kosten van restauratie en onderhoud worden door de staat betaald. Verder hebben wij christelijke hogescholen, kloosters en opleidingsinstituten die door ons gedragen worden.”

De heer Kocsis benadrukt hoe belangrijk het is dat een land in het hart van Europa de christelijke waarden als uitgangspunt kent. Die waarden ziet hij terug in de beleidslijnen van de Protestantse en Katholieke kerken in Hongarije.

De onderlinge banden tussen Nederland en Hongarije zijn al eeuwen oud. Destijds studeerden honderden Hongaarse studenten theologie aan de Universiteiten van Franeker, Harderwijk, Leiden en Groningen.

„Ja, dat weten we en daar hechten wij nog steeds grote waarde aan. We eren ook tot op de dag van vandaag de Nederlandse zeeheld

Michiel de Ruyter. In 1895 is voor hem een standbeeld onthuld in een parkje achter de Grote Kerk in het centrum van Debrecen. Bij die gelegenheid waren 61 jonge, pas afgestudeerde predikanten aanwezig. Michiel de Ruyter, in het Hongaars 'Mihály', redde op 11 februari 1676 maar liefst 26 Hongaarse predikanten in de haven van Napels, die als galeislaven negen maanden lang een zwaar en afmattend bestaan hadden. Ze waren in lompen gekleed. De bevrijding van deze Hongaren staat symbool voor herbeleving van het aanzien van de Protestantse Kerk in Hongarije. Nog jaarlijks komen de Hongaarse ambassadeur en zijn stafleden naar de Nieuwe Kerk in Amsterdam om grafkransen te leggen bij de tombe van De Ruyter. Door zijn toedoen werden de kerkelijke banden tussen Nederland en Hongarije verder aangehaald.”

Het zou een mooi gebaar van humaniteit zijn indien vluchtelingen uit terroriserende landen net zo'n goede behandeling krijgen als destijds de Hongaarse predikanten ...

„Zeker, als ze in deplorabele omstandigheden verkeren moeten ze professionele hulp en onderdak krijgen. Als we kijken naar de grenzen van Hongarije, dan zien we dat sinds de inval van Rusland in de Oekraïne meer dan één miljoen vluchtelingen hier zijn ontvangen. Dat doen we vanuit de overtuiging dat Hongarije een veilig land voor deze mensen moet zijn.

Als we hen deze accommodatie aanbieden, bieden wij kinderen dagelijks onderwijs en vervoer met schoolbussen, kosteloos nog wel. En we doen nog meer: we bieden de kinderen ook gratis verblijf in vakantie- en recreatieoord in de mooiste natuurgebieden. Gewonde Oekraïense soldaten worden in Hongaarse ziekenhuizen verpleegd en ze krijgen psychologische en geestelijke begeleiding door de kerken. Dit is de grootste humanitaire operatie in de recente geschiedenis van ons land.”

Tot slot een persoonlijke vraag: sinds 22 februari 2022 hebben we een grote regionale oorlog tussen Oekraïne en Rusland. Beide landen zijn christelijke staten. Zowel Vladimir Poetin als Volodimir Zelensky is orthodox-gelovig. Zou meneer Orbán vanuit zijn christelijke optiek niet in staat zijn vredesbesprekingen met de regering van Poetin te openen?

„Hongarije denkt vanuit een heel andere strategie. Premier Orbán voelt zich niet verantwoordelijk voor het oplossen van dit oorlogsvraagstuk. Serieuze stappen zal Orbán dan ook niet zetten.”

Maurice C.J. Wielenga uit Joure is publicist en een vaste medewerker van Geandewei. Hij bedankt ambassadeur Kocsis hartelijk voor het interview en de personeelsleden van de ambassade voor de vriendelijke ontvangst en de moeite die ze deden om hem in de stromende regen droog in de taxi te helpen

András Kocsis, ambassadeur van Hongarije

Gedenkteken Michiel de Ruyter in Debrecen

Hongaarse krans bij het graf van De Ruyter

Opmerkelijk Het vier-ogen-principe

Enige tijd geleden vroeg een gemeente aan de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer (VKB) om een uitgewerkte instructie en procedure voor het tellen van 'fysieke giften' zoals collectegeld, en wel gebaseerd op het vier-ogen-principe.

door ds. Jan Dirk Wassenaar

De Protestantse Gemeente te Barneveld bleek daarover te beschikken. Samen met haar partner Stout & Boele heeft de VKB die omgewerkt tot een voor iedereen te hanteren sjabloon. Het materiaal is te vinden in de 'Kennissbank' op de website van de VKB.

Ik moest denken aan wat aan het begin van de vorige eeuw in de Hervormde Gemeente te Workum is gebeurd. In 1902 deed een diaken, die al een heel aantal jaren met de collectezak rondgegaan was, af en toe een greep in die zak. Op een gegeven moment gaven de dalende opbrengsten van de inzamelingen aanleiding tot twijfel met betrekking tot de eerlijkheid van de man. Er werd een gaatje in het beschot van het middeleeuwse koorhek gemaakt (zie foto), waardoor het mogelijk werd zicht te krijgen op de handelingen van de collectant.

Op twee achtereenvolgende zondagen werden er proeven gedaan. De eerste zondag zag de koster zowel 's morgens als 's middags – de tweede keer in het bijzijn van een diaken – dat de verdachte geld uit de collectezak nam en het in zijn eigen broekzak deed. De tweede zondag werden enkele muntstukken van een merk voorzien. Die keer keken een predikant en een kerkvoogd beurtelings door het gaatje in het koorhek. Zij zagen ook dat er collectegeld in een broekzak van de diaken verdween.

Uiteraard had de ontmaskering gevolgen. Niet alleen van de kant van de kerkelijke, maar ook van de burgerlijke rechter. De fraudeur moest vierhonderd gulden betalen, driehonderd aan de diaconie en honderd aan de christelijke school ter plaatse. Voor de rechtbank werd de man tot zes maanden gevangengenomen.

'Prayer of the mothers' zingen voor vrede

Het initiatief Leeuwarden zingt voor vrede gaat op vrijdag 16 februari tussen 16.00 en 18.00 uur met zo veel mogelijk mensen het lied 'Prayer of the Mothers' zingen. Dit lied van Yaël Deckelbaum, gezongen met een grote groep Israëlische en Palestijnse moeders, wordt volop gedeeld sinds het oorlog is tussen Israël en Hamas, als vredeswens.

'Onze machteloosheid omzetten in hoop en verbinding', zo omschrijven Elske Riemersma, Nienke de Vries en Wilma Koole hun motivatie om 'met veel mensen, vrouwen en mannen, te gaan zingen' in Leeuwarden. Ook gitaristen en blazers zijn van harte welkom.

Wie mee wil doen moet zich opgeven door een mail te sturen naar leeuwardenzingtvorvrede@gmail.com, een persoon per mail. Muzikanten moeten niet vergeten te vermelden

welk instrument ze bespelen. De organisatie stuurt een link naar de oefenbestanden en de Engelse tekst. Beheers je het Hebreeuws of Arabisch, dan is het prachtig als je het lied in die taal instudeert. Dit dan ook graag bij de opgave vermelden.

Op donderdagavond 15 februari van 20.00 tot 21.00 uur is er een oefenbijeenkomst in Leeuwarden onder leiding van Daphnie Misker.

Diversen

Iona-zangmiddag in Vermaning Leeuwarden op 4 februari

Op zondag 4 februari is er een Iona-zangmiddag in de Doopsgezinde Kerk, Wirdumerdijk 18 in Leeuwarden. Lieder uit Iona geven vanuit de Keltische spiritualiteit veel inspiratie en verdieping. De bezoekers gaan een aantal liederen oefenen en zingen in verschillende talen. De middag begint om 15.00 uur en wordt rond 17.00 uur afgesloten met een korte viering, waarin dezelfde liederen terugkeren. Ds. René Silvis (uit Zutphen) neemt de zangleiding op zich, met dit jaar als thema 'Maak heel wat is gebroken'. De viering wordt geleid door de predikanten Wilma Tiemersma en Tjitske Hiemstra. Opgeven: tj.hiemstra@hetnet.nl. Deelname is gratis, na afloop kunt u een vrijwillige bijdrage geven.

Israël-zangavond in Dokkum over 'Israël en de toekomst'

Op maandag 29 januari 2024 is er in Dokkum een zangavond met een overdenking van drs. Kees de Vreugd namens Christenen voor Israël. Het thema is 'Israël en de toekomst'. De muzikale medewerking wordt verleend door het Interkerkelijk Mannenkoor Drachten. De leiding ligt in handen van ds. Van der Wekken uit Dokkum. De bijeenkomst is in de Herberg, Harddraversdyk 1, 9101 XA Dokkum. Aanvang om 19:30 uur, toegang is gratis. Er is verkoop van producten uit Israël.

Vocaal ensemble Bonifatius brengt 'Meesters van de troost'

Vocaal ensemble Bonifatius brengt op zondag 4 februari het concert 'Meesters van de troost' in de Kruiskerk in Burgum. Het koor onder leiding van Jeroen Helder zingt composities uit vijf eeuwen koormuziek die weten te raken en ontroeren. 'In deze donkere wintermaanden bieden we troost, schoonheid en verwondering met een selectie van de mooiste werken aller tijden, van Gibbons en Byrd, Beethoven en Allegri tot Fauré, Biebl en Lauridsen', meldt het ensemble. Jochem Schuurman (orgel en vleugel), de sopranen Johanna Bart, Eline Jongsma, mezzosopraan Maria Boeschoten en bartion Hans de Wolf werken mee. Het concert begint om 15.00 uur, kaarten zijn verkrijgbaar voor 15 euro via bonifatiusensemble.nl en voor 17 euro aan te zaal.

VOLGENDE KEER in G eandewei

'Dag in dag uit'.... dach mem

